

Skåro Kraftverk

Uttalelse etter folkemøte i Øystese 12. mai 2014 og senere innkomne høringsuttalelser.

FOLKEMØTET

Etter å ha gjennomgått konsesjonssøknaden og fulgt folkemøtet i Øystese, ønsker jeg å peke på enkelte forhold som etter min vurdering er av betydning for søknadens behandling og avgjørelse.

MOSESAMFUNN

Jeg tar til etterretning av biologen har påvist mosesamfunn på en strekning langs bekkeløpet til en av bekkene som søkes benyttet. Viktigheten av dette får andre vurdere, men jeg bestrider biologens forutsetning om at utbygging vil skade biotopen. Den aktuelle bekken krysser stien opp til gården et par hundre meter nedenfor tunet. Jeg har trafikkert denne stien i ca 50 år. Opp gjennom årene har jeg registrert at bekken årvisst er helt tørrlagt der stien krysses. Fra foten av uren på nedsiden av stien og videre nedover, har jeg derimot aldri sett bekken tørr. Det viser at bekken har tilsig nedenfor stien. Noe tilsig kan lett observeres, noe regner jeg med stammer fra et oppkomme et eller annet sted i uren. Langs det naturlige tilsiget fra nord kan jeg påvise 3 slike oppkommer. Øverst gårdens brønn som nå fungerer som vannforsyning, lengre nede, på høyde med tunet, en eldre brønn som ble benyttet til vaskevann og drikke for buskapen og nederst – inne i den gamle løemuren – en olle som ga drikkevann til dyrene. Under befaringen i sept/okt vil dette bli et tema.

SØKNADENS BAKGRUNN OG BEGRUNNELSE

Både beliggenhet, tilkomst og størrelse gjør Skåro til en spesiell eiendom. Jeg kjenner ingen andre udelte bruk i Hordaland. Gården har en lang historie. Da kirkebøkene kom var Skåro for lengst etablert. Min oldefar har skrevet ned et segn som indikerer at bosettingen skjedde en gang i vikingtiden. I anledning den siste utbyggingen rundt 2004, ble det foretatt arkeologiske registreringer. Etter påvisning fra Jon Skaar, registrerte arkeologene en gammel boplass på gamlestølen som de daterte til 800 tallet.

Eiendommen har flere gamle bygninger. Den eldste er et stabbur som Jon Skaar mente var fra 1600 tallet. Da jeg overtok gården var alle bygningene i dårlig forfatning. De siste 10 – 15 årene har jeg brukt mye tid og resurser på rehabilitering og vedlikehold. Det meste i samarbeid med Kulturlandskapscenteret i Hordaland. Også dette vil bli et tema under befaringen i sept/okt.

Selv om mye er gjort, er det fortsatt mye ugjort. Jeg nevner særskilt løebygningen som forfaller. Skal den settes i forsvarlig stand vil kostnadene overstige 1 mill. I tillegg er det behov for løpende vedlikehold.

Jeg har i år passer 70 år og er opptatt av eiendommens fremtid. Hovedformålet med søknaden er å sikre eiendommen løpende og langsiktige inntekter som kan dekke utgiftene til fortsatt rehabilitering og nødvendig vedlikehold.

BEREGNET PRODUKSJON

Småkraft har beregnet produksjonen til 9,0 GWh i et middels år. Jeg tror dette er en betydelig undervurdering, men mangler slik fagkompetanse som trengs for å imøtegå beregningen.

Min vurdering tar utgangspunkt i en svært lite vitenskaplig sammenligning med søknaden vedrørende Kastdalselva. For Kastdalselva er det beregnet en vesentlig høyere produksjon (13 GWh) basert på et klart mindre fall. Det skulle tilsi 60 – 70 % større vannføring i Kastdalselva enn i Skårøelva. For meg fremstår dette som helt uforståelig. Jeg har i mange år og til alle årstider ferdes med båt inn og ut Fykkesundet. Jeg har derfor hatt rikelig anledning til å sammenligne vannføringen i de to elvene. Denne erfaringen peker entydig mot en markert større vannføring i Skårøelva enn i Kastdalselva. Mitt spørsmål blir derfor hva som er galt med beregningene.

Kan forklaringen være at beregningen for Skårø ikke tar hensyn til effekten av de tidligere reguleringene av vassdraget?

Beregningen for Skårø tar utgangspunkt i nedlagsfeltet nedenfor det som tidligere er regulert mot pumpene i Kastdal. Det forutsettes da at alt som teoretisk kan pumpes faktisk blir pumpet. Det kan ikke være tilfelle. Nedre Godalsvann (Buførvatnet) har overløp mot Skårøelva. Det må det tas hensyn til. Også andre deler av dette relativt store regulerte arealet gir trolig tilsig mot elva. Den usikkerheten dette skaper må kunne avklares ved å innhente pumpedata fra Statkraft. Det regulerte nedlagsfeltet må være kjent. Jeg antar dessuten at Statkraft har nøyaktig informasjon om pumpemengdene mange år tilbake i tid. Avrenningen mot Skårøelva burde da være enkel å beregne for folk med rett kompetanse. Kan NVE fremskaffe den nødvendige informasjon fra Statkraft?

Jeg tillater meg også å reise spørsmål om først BKK og senere Statkraft har gjennomført sine utbygninger i Skårø fullt ut i samsvar med den konsesjon de har fått. Spørsmålet reises fordi jeg – ad omveier – er gjort kjent med at Statkrafts representanter under en befarings, registrerte at BKK hadde gjort inngrep som lå utenfor konsesjonen. Jeg er per dato usikker på hvordan jeg kan få bragt skikkelig klarhet i dette.

H Ø R I N G S U T T A L E L S E N E

Etter å ha skrevet foranstående har jeg mottatt og gjennomgått høringsuttalelsene. Siden jeg nå drar på ferie og ikke kommer tilbake før etter utløpet av fristen for uttalelse, vil jeg gi noen korte kommentarer nå og avvente befaringsen for mer utfyllende merknader.

Det er åpenbart for meg at både fylkesmann, fylkesrådmann og ledelsen i turlaget bør gå mer på tur. De kan umulig være særlig kjent på min eiendom.

Det synes som om ingen har fått med seg at Skårovassdraget har vært gjennom omfattende regulering og utbygging i flere omganger med massive inngrep til følge. Først ble øverste del av vassdraget overført til Bergsdalen (BKK), så ble vassdraget bygget ut på midten av 1960-tallet (Bjølvefossen) og sist i 2004 (Statkraft). De 2 siste utbyggingene medførte overføring av vesentlige deler av vassdraget til Bjølsegrø. Det er bygget dammer, overføringstuneller og pumpeanlegg, samt en høyspentlinje fra Jarane ved sjøen til pumpestasjonen i Kastdal. Min planlagte utbygging er helt bagatellmessig i forhold til det som er gjort før.

I motsetning til det som er gjort tidligere, vil min planlagte utbygging være svært lite synlig. Langs det meste av den berørte strekningen renner elva i et juv (Tussagjelet) som er såvel utilgjengelig som usynlig både fra fjorden og fra Stalbrornutane. Den synlige delen av elva ligger i all hovedsak ovenfor mitt planlagte inntak.

Det må også nevnes at Skåro – i motsetning til hva mange synes å tro – er svært lite benyttet til friluftsmål. Stien til fjells er svært ulendt og krevende. Den er direkte uegnet for de fleste turgåere på grunn av vanskelige og til dels farlige partier. Stien er heller ingen naturlig gjennomgangsåre. De siste årene har det vært noe trafikk fra fjorden til gårdstunet, men denne trafikken har i all hovedsak vært knyttet til mannen som bodde der (Jon Skaar), ikke naturen. Etter at Jon Skaar gikk bort har denne trafikken opphørt. Nå er det derfor nesten ingen, utover meg selv med familie og venner, som går der. Det er dessuten bare meg og min familie som utøver jakt og fiske på eiendommen.

En utbygging som sikrer eiendommen litt faste inntekter vil gjøre det mulig for både meg og mine etterfølgere på gården å fortsette arbeide med å restaurere og vedlikeholde viktige bygninger og anlegg, herunder veger og stier. Slik kan eiendommen kanskje bli litt mer tilgjengelig enn den er nå.

Foranstående vil bli utdypet under befaringen. Jeg har notert meg at NVE har satt av ukene 38 og 39 til formålet. Det er svært ønskelig for meg at det så snart som mulig foretas en mer nøyaktig tidfesting for Skåro sitt vedkommende.

Norheimsund den 28. juli 2014.

Nils Skaar